

LANDSANTIKVARIENS I UPPSALA LÄN ÄMBETSBERÄTTELSE FÖR 1977

Verksamhetsområde, personal

Verksamhetsområde: Uppsala län

Fast anställda antikvarier med Upplands fornminnesförening som huvudman

Landsantikvarie: Ola Ehn

Antikvarie och landsantikvariens ställföreträdare: Anna-Märta Berg.

Övriga antikvarier: Lars Gezelius – tjänstledig 1/9–31/10 med
fil. kand. Håkan Eriksson som vikarie.

Karin Wretin – tjänstledig t. o. m. 15 aug.

1977 med fil. kand. Gunnar Elfström som vi-
karie.

Vid den statliga kulturminnesvårdens omorganisation 1 juli 1976 överfördes, såsom meddelades i föregående års ämbetsberättelse, beslutanderätten i ärenden enligt fornminneslagen, byggnadsminneslagen, begravningskungörelsen m. m. från riksantikvarieämbetet till länsstyrelserna. Ärenden inom berörda områden handläggs inom länsstyrelsens i Uppsala planeringsavdelning av länsantikvarie Stig Rydh. Landsantikvarien/länsmuseet har även efter omorganisationen kvar betydande uppgifter inom kulturminnesvården genom att bl. a. lämna församlingar, kommuner och enskilda råd och anvisningar i byggnadslovs- och byggnadsvårdsfrågor, biträda riksantikvarieämbetet, länsstyrelsen och andra statliga organ i utredningar, bedömningar och kontroller samt sprida information om kulturminnen och kulturminnesvård inom länet. Ett nära samarbete mellan länsantikvarien och landsantikvarien och övriga antikvarier vid fornminnesföreningen förekommer i form av bl. a. regelbundna samråd.

Extra personal

För arkeologiska undersökningar och antikvarisk kontroll har Ann Segerberg och Håkan Eriksson anlitats.

För bebyggelseinventeringar inom Uppsala kommun har Maria MalmLöf, Ann-Katrin Kilbro och Inger Wilin varit anställda (18/4–17/7 resp. 1/6–31/8 och 13/6–12/9).

Från riksantikvarieämbetets vapenfridetalj har landsantikvarien som extra arbetskraft tilldelats Roger Alderstrand t. o. m. 28/7 1977 samt fr. o. m. 3/10 1977 Harald Rääs.

Arkeologiska undersökningar

Husby, Vendels sn. Sedan länsstyrelsen lämnat tillstånd till kontrollundersökning och borttagande av förmodad forn lämning nr 153 på fastigheten Husby 19:1, Ven-

Gravaneläggning från äldre järnålder. Från undersökning vid Husby i Vendels sn sommaren 1977. Foto Håkan Eriksson.

dels sn, och uppdragit åt landsantikvarien att svara för undersökningen har denna utförts under tiden 5/7–15/7 1977 med Håkan Eriksson som platsledare. Fornlämningen, som var belägen på Hambergs i Vendel AB tillhörigt industriområde på platsen för planerat materialförråd, visade sig vid avtörvning vara en kvadratisk stensättning med 5,40 m:s sidor. Under en flat sten i anläggningens mitt framkom brända ben och en hartstättningsring. Mellan stenar i västra kantkedjan påträffades två pärlor av glasfluss. De senare, som var sekundära i förhållande till gravaneläggningen, torde härröra från yngre järnålder. Anläggningen i övrigt dateras genom sin kvadratiske gravform och fynd av hartstättning till gravkärl, vari de brända benen nerlagts, till romersk järnålder-folkvandringstid, dvs ca 50–500 e. Kr. Undersökningen bekostades av markägaren. Rapport har överlämnats till riksantikvarieämbetet och länsstyrelsen.

Ströja, Rasbo sn. Före godkännande av avstyckning från fastigheten Ströja 4:1, Rasbo sn, varvid förmodad husgrund, fornlämning nr 138, skulle komma att beröras, har länsstyrelsen uppdragit åt landsantikvarien att svara för en kontrollundersökning. Densamma utfördes 2–3 aug. 1977 med Håkan Eriksson som platsledare. Omedelbart under torven påträffades ett kollager med en anhopning av såväl handslaget som maskinslaget tegel. Ingen konstruktion eller tecken på rester av husgrund kunde konstateras. Platsen, där eldning har förekommit, har troligen

använts som avstjälpningsställe för tegel. Undersökningen bekostades av markägare och köpare. Rapport har överlämnats till riksantikvarieämbetet och länsstyrelsen.

Sandviken, Björklinge sn. Invid Sandvikens badplats i Björklinge socken har ett sotlager undersökts av Ann Segerberg på uppdrag av landsantikvarien. Rester av en härd samt en brandgrop med skärvsten och kol kunde konstateras. Inga daterande fynd gjordes. Närheten till tidigare påträffade boplatssfynd, bl. a. i Tibbleområdet, gör det dock troligt att de påträffade boplatslämningarna är från stenålderns slut eller bronsålderns början, dvs tiden ca 1500–1300 f. Kr.

Fornminnesärenden

Yttranden har, i regel efter besiktning på platsen avgivits i nedanstående från länsstyrelsen remitterade ärenden: breddning av väg vid Tarv, Knivsta sn, fortsatt grustäkt inom Drälinge 1:22 och 1:2, Björklinge sn, radiokommunikationsanläggningar i Tierp, Gimo, Brogård i Tensta sn och Bredåker i Gamla Uppsala sn, utformning av grönområde och lekplats i Grillby, Villberga sn, 70 kV-ledning från Karlholm till Skärplinge, Västlands och Österlövsta s:nar samt i följande fastighetsbildningsärenden: Kyrsta 3:3 och Fjuckby 4:4, Ärentuna sn, Ströja 4:1, Rasbo sn, Kättslinge 3:1, Jumkils sn, Locksta 1:3, Husby-Långhundra sn, Rönneback 1:1, Knivsta sn, Ola 4:8, Bladåkers sn, Saringe 7:1 och Vittja 1:5, Tuna sn, Skräddarbol 1:1, Rasbokils sn, Björk 1:11, Västeråkers sn, Svista 1:5, Bälunge sn, Väla 3:21 och Bolstan 1:3, Västlands sn, Ingvasta 5:3, Ekeby sn, Härvesta 5:1, Fröslunda sn, Gissle 1:5, Biskoposkulla sn, Råby 1:9, Vaksala sn, Gimo, Skäfthammars sn samt Husby 19:1, Vendels sn.

Till andra instanser såsom t. ex. Vattenfall, Älvkarleby kraftverk, byggnadsnämnder m. fl. har yttranden i följande ärenden avgivits, varvid kopia tillställts länsstyrelsen: 80 kV-ledning Forsmark-Odensala inom C-län, 800 kV-ledning Odensala-Grantorp inom C-län, 20 kV-ledning Uckerö-Draknäs, Valö sn samt följande byggnadslovsärenden: Björksta 1:2, Tagstalund 3:1 och Tuna 3:6, Alsike sn, Underberga 1:1, Gurresta 1:2 och 4:1, Vassunda sn, Österby 5:2, 5:3 och 9:1, Läby sn, Prästgården 1:1, Skogs-Tibble sn, Älvesta 1:1 och 2:1, Dalby sn, Åfors 1:2, Östuna sn, samt Knallvret 1:1, Danmarks sn. Till Kulturnämnden i Uppsala kommun har yttrande avgivits om Staffanskällan i Knivsta sn samt om området vid Läby vad och dess minnessten.

Övriga fornminnesärenden: Uppgifter om fornlämningar inom ett antal utbyggnadsområden har lämnats till stadsingenjörskontoret i Uppsala. Rapport om tidigare ej kända fornlämningar i Skogs-Tibble, Åkerby, Litslena, Bondkyrko, Valö och Börstils socknar har lämnats till riksantikvarieämbetet. Rapport om skadegörelse på fornlämningar i Börje och Hökhuvuds socknar har meddelats länsstyrelsen. Hos riksantikvarieämbetet har anhållits om imålning av runstenar av riksintresse, flytning och resning av runsten i Gånsta, Vårfrukyrka sn, och i Yttre, Tierps sn, samt lagning av bautasten på Kvarnbogravfältet i Läby sn och av milsten i Vassunda sn. Råd och anvisningar har lämnats i ett stort antal fornminnesärenden till företag och enskilda. Återställningsarbeten har utförts efter skadegörelse på gravfält i Rung, Torstuna sn, och vid Svinnegarns källa, Svinnegarns sn.

Fornvårdsobjekt: Markvårdsarbeten har fortsatt inom drygt 50-talet fornminnesområden i enlighet med det av riksantikvarieämbetet utarbetade vårdprogrammet och med medel anslagna från AMS. Arbetet har utförts genom skogsvårdsstyrelsens försorg som beredskapsarbete och under landsantikvariens kontroll. Ytterligare några fornminnesplatser har efter gallring och röjning under året iordningställts för betning genom överenskommelser med markägarna. I samråd med länsantikvariern och riksantikvarieämbetet har ett antal nya objekt föreslagits, varvid förutom fornminnesområdena medtagits kulturhistoriskt värdefulla miljöer från senare tid. Nya objekt är det märkliga fornminnesområdet från bronsåldern vid Broby i Börje sn, bautastensgravfälten från äldre järnålder i Vallox-Säby och Gredelby i Knivsta sn, Valbackahögen i Läby sn, miljön kring masugnen i Vällnora, Knutby sn, och vid den vackra stenvälvbron i Johannisfors i Forsmarks sn samt delar av bruksparken med Ekotemplet i Söderfors. Råd och anvisningar har lämnats för markvårdsarbeten på fornlämningslokaler inom Uppsala och Enköpings kommuner, vilka arbeten utföres av respektive kommuners fritidsförvaltningar.

Planärenden

Landsantikvariern och antikvariern Berg har genom underhandssamråd med olika myndigheter på läns- och kommunplanet deltagit i handläggningen av ett flertal planärenden av skilda slag, där såväl fornminnes- och byggnadsminnesintressen som allmänna kulturhistoriska miljöintressen berörts. Yttranden har avgivits i följande planärenden.

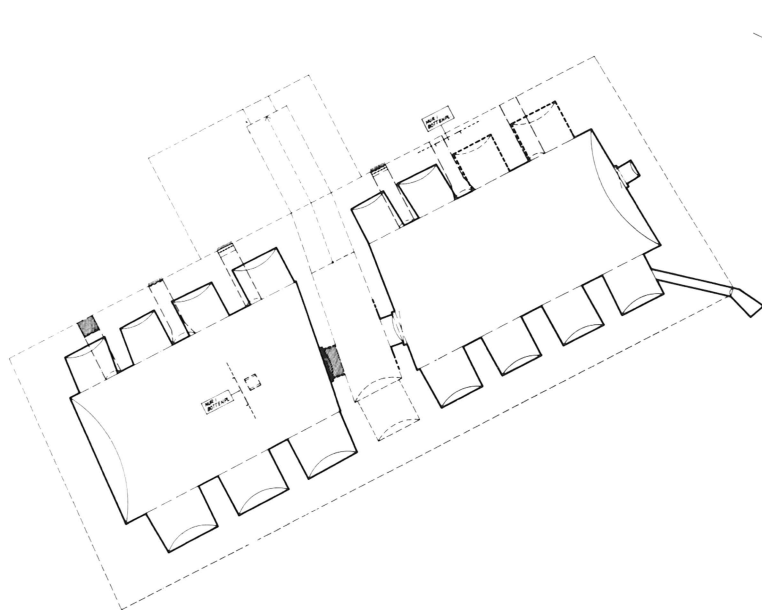
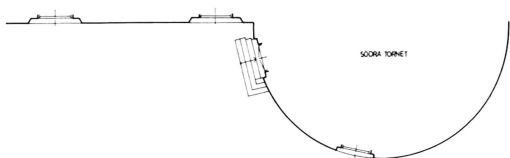
Förslag till kommunöversikt för Håbo kommun. Dispositionsplan och skissförslag till stadsplan för Fortias anläggningar i Boländerna, Uppsala, förslag till stadsplaner för södra delen av Skutskärs centrum, Älvkarleby sn, för område söder om Gottsunda centrum, Bondkyrko sn, del av kv. Paprikan, Årsta, Vaksala sn, för Kungsängsleden och för Bärbyleden, alt. "Nord", Uppsala, för Gävlevägen och för kv. Källan, Stånkan m. fl., Tierps köping, samt för mellersta Vallskoga, Tolfta sn. Byggnadsplaneförslag för Österby bruk 1:260 m. fl., Films sn, för del av fastigheten Friberga 1:1 m. fl., Skogs-Tibble sn, samt för Skärplinge Södra, Österlövsta sn. Vidare har yttranden avgivits i fråga om utredningsskiss för utbyggnad av Råbyområdet i Kalmar sn och för utbyggnad av högstadieskola i Björklinge tätort.

Byggnadsvårdsärenden

Kyrkorestaureringar m. m.: Landsantikvariern har varit av riksantikvarieämbetet förordnad kulturhistorisk kontrollant vid inre restaureringar av Gamla Uppsala kyrka och Skutskärs kyrka i Älvkarleby sn samt vid ombyggnad av läktarpartiet i Lagga kyrka.

Vid rivning och flyttning av det sydöstra hörnet till bogårdsmuren vid Husby-Långhundra kyrka har antikvarisk kontroll utförts. Därvid påträffades fundamentet till en mur, troligen äldre bogårdsmur, vilken dokumenterades.

Yttranden, oftast föregångna av besiktningar och samråd på platsen med berörda parter, har avgivits till riksantikvarieämbetet angående förslag till inre renovering av

0 5 10M

1977 fullföljdes dokumentationen av "Söder Våning", vars södra källare påträffades 1976 strax söder om Uppsala slott. I samband med undersökning av det norra källarvalvets tekniska tillstånd bereddes tillträde hit genom en nyupptagen öppning i valvet. Det norra källarrummet visade sig vara uppbyggt på samma sätt som det södra. Uppmätning Lars Gezelius och Håkan Eriksson. De streckade konturerna enligt Olof Rudbecks uppmätning från omkr. 1680. Ritning Stig Sundberg.

Läby kyrka, förslag till inre renovering av Vendels kyrka, förslag till vissa inre förändringar i Torstuna kyrka, förslag till ny kororgel i Alunda kyrka och förslag till omläggning av yttertak på klockstapeln vid Knutby kyrka.

Ett flertal underhandssamråd har skett beträffande ytterligare planerade eller företagna åtgärder på och i olika kyrkor samt på kyrkogårdar. Till i sammanhanget aktuella objekt hör bl. a. Björklinge, Danmarks, Husby-Långhundra, Lena, Rasbo-kils, Skuttunge, Skäifthammars, Sparrsätra, Tolfta, Torstuna och Vaksala kyrkor samt Natanaelkyrkan i Tierp och Vårfrukyrkan i Enköping.

Byggnadsvårdsärenden inom Uppsala stad: Landsantikvarien har svarat för kulturhistorisk kontroll och rådgivning vid den sedan föregående år fortsatta restaureringen av universitetshuset, vid restaureringen av visningssalen i Carolina Rediviva, vid ombyggnaden av Ärkebiskopsgårdens stall till kansli lokaler samt i samband med vissa mindre åtgärder i Skytteanum och i Linnéträdgården.

Påträffandet 1976 av det västra källarummet till den s. k. Söder Våning vid Uppsala slott hade föranlett provborrningar som visade att även det östra rummet var bevarat. Under 1977 utfördes en dokumentation av detta utrymme. En punkt av valvhjässan frilades och här bildades ett hål för att få tillträde till rummet, vilket visade sig ha i stort sett samma utseende och storlek som det västra rummet. Det omfattade en yta av ca 15,5 × 8 m. Valvets höjd är även här ca 5,5 m. Rummet torde ha fungerat som ordinär matkällare. Även här är teglet lagt i vendiskt förband, en teknik som i Uppsala slott inte förekommer i murverk efter 1572 års brand.

I samband med uppförandet av Kyrkans Hus i kv. Disa har trädgårdsmuren till Vetenskaps societetens gård dokumenterats inför delvis demontering och återuppbyggnad.

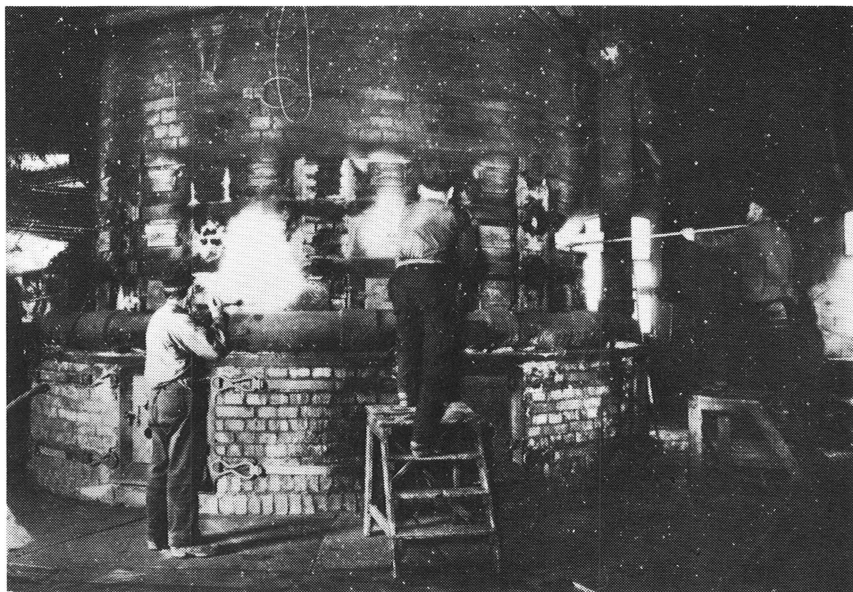
Landsantikvarien har deltagit i samråd beträffande bl. a. renoveringsarbeten i bostadshus i kv. Gudrun, Edlingska gården i kv. Pistolen samt beträffande färgsättning av Flustret, Kyrkans Hus i kv. Disa m. fl. Vidare har landsantikvarien deltagit i ett flertal diskussioner och samråd angående bevarandet av äldre hus och miljöer i staden.

Arbeten för parkanläggning inom det medeltida franciskanklostret i kv. Torget har påbörjats av fritidsförvaltningen. Landsantikvarien har av länsstyrelsen utsetts till kulturhistorisk kontrollant för detta arbete.

Yttranden har avgivits till riksantikvarieämbetet angående bevarandet av Grilliska gården i kv. Munken och till Domkapitlet angående förslag till minnessten i domkyrkan. Till berörda kommunala organ har yttranden avgivits angående aktualiserade rivningar av eller rivningsförbud för bebyggelse i kvarteren Kroken, Njord, Oxen och Helmfrid samt Erikslund, angående förslag till iordningställande av parkmark i kv. Torget, angående användning av Edlingska gården i kv. Pistolen, angående motion rörande bevarandet av Slottskällmiljön, angående planerad sportskytteanläggning vid Geijersdalen samt angående Rektorsgårdens vid Katedralskolan användning.

Inför rivning har fotografering och uppmätning skett inom kv. Kransen nr 3 och kv. Ubbo nr 6 samt fotografering inom kv. Kransen nr 11. Dessutom har fotografering utförts inom kv. Blåsenhus, Slottskälleområdet, kv. Kransen nr 1, kv. Oxen nr 4, 29 och 25, kv. Fröj, kv. Njord och kv. Gerd samt inom Fyrislundsområdet.

Byggnadsvårdsärenden inom Uppsala län i övrigt: Landsantikvarien har varit av riksantikvarieämbetet utsedd kontrollant vid vissa sedan föregående år pågående ombyggnadsarbeten i Örbyhus slott, Vendels sn. Landsantikvarien har också medverkat i den kulturhistoriska kontrollen vid den som beredskapsarbete i AMS regi utförda restaureringen av Vällnora masugn, Knutby sn. Den yttre renoveringen av Eklundshov och Officerpaviljongen vid S 1 i f. d. Bondkyrko sn samt vissa inre renove-

På grund av planerad nybyggnad inom Österbyverkens i Österbybruk industriområde måste masugns- och rostugnsbyggnaden från 1880 rivas. Inför denna rivning dokumenterades byggnaden genom fotografering och uppmätning. Samtidigt insamlades äldre fotografier visande olika arbetsmoment vid ugnarna. Arbetarna på bilden spettar loss malm genom ena rostugnens övre luckor.

ringsarbeten i Salnecke slott i Gryta sn har skett i samråd med landsantikvarien.

Landsantikvarien liksom övriga antikvarier vid Upplands fornminnesförening har lämnat råd och anvisningar under pågående eller inför planerade restaureringar eller ombyggnader av äldre byggnader i kommunal eller enskild ägo i ett stort antal fall, antingen per brev, per telefon eller vid besiktning på platsen. Bl. a. har landsantikvarien medverkat vid återuppförandet av Tensta prästgård, som förstördes vid brand 1976, vid yttre ommålning av Tolfta prästgård, inför restaurering och tillbyggnad av f. d. prästgården i Skoklosters sn, inför ombyggnad av den s. k. 1600-talslängan vid Vaksala prästgård samt inför ev. ombyggnad eller försäljning av Viksta prästgård. Besiktningar och samråd har även skett beträffande åtgärder på huvudbyggnaden vid Kvallsta, Östuna sn, huvudbyggnaden vid Stora Lundby, Tillinge sn, föreningsgården och hammagasin i Öregrund, Dragby kvarn, Skuttunge sn, Valsätra gård, f. d. Bondkyrko sn, kraftverksbyggnaden vid Untra, Söderfors sn, byggnader i Bennebols bruk, Bladåkers sn, m. fl.

Yttranden till riksantikvarieämbetet har avgivits angående ev. statliga bidrag till restaurering av äldre timmerhus i Gimo herrgårdspark, Skäfthammars sn, angående restaurering av Griggebosågen, Hällnäs sn, och angående förstärkningsarbeten på Gråmuren vid Örbyhus slott, Vendels sn. Landsantikvarien har också yttrat sig till Kungafonden med anledning av att bidrag därifrån begärts till ett antal olika objekt

Stenusgatan i Gimo bruk med arbetarebostäder uppförda på 1760-talet enligt ritningar sannolikt av Jean Eric Rehn och påbyggda omkr. 1880. Här påbörjades 1977 en genomgripande sanering, inför vilken en dokumentation genom uppmätning och fotografering utfördes. Foto Lars Gezelius.

och projekt i länet. Yttranden till länsstyrelsen har lämnats bl. a. beträffande ev. bidrag till upprustning av magasin vid Husby säteri, Stavby sn, och till restaurering av Sätuna herrgård, Björklinge sn, samt beträffande förslag till ombyggnad av f. d. prästgården i Skoklosters sn.

Yttranden till vederbörande kommunalt organ har avgivits angående bl. a. bevarandet av bod vid Linnégården i Sävja, Danmarks sn, renovering av bostadshus i Skuttungeby, Skuttunge sn, rivning av bebyggelse i Tierps köping, ombyggnad av hammmagasin i Öregrund, förslag till nybyggnad vid hembygdsgården i Öregrund, omläggning av tak vid Lenaberg 1:6, Lena sn, ombyggnad av brandstation i Söderfors, ombyggnads- och restaureringsarbeten av viss bebyggelse i Älvkarleö bruk, Älvkarleby sn, och ombyggnad av fastigheten Årsta 45:40, Vaksala sn.

Vidare har yttranden avgivits över förslag till ombyggnad av Landsberga f. d. översteboställe, Biskopskulla sn, förslag till församlingshem vid Vaksala kyrka, förslag till nybyggnad i kv. Färgaren, Östhammars stad, förslag till iordningställande av magasinet Kappen i Örsundsbro, Fröslunda sn, m. m.

Fotografering och uppmätning med anledning av förestående rivning har företagits inom en arbetarbostad vid Vattholma bruk, Lena sn, och kv. Nordanvik nr 5, Östhammar. Motsvarande dokumentation av byggnaden EP 3 vid Ulleråkers sjukhus har slutförts. Med anledning av rivning har fotografering även skett av tre

Gårdsbild från Svartbäcksgatan 3 i kvarteret Kransen, Uppsala. Bebyggelsen, som revs 1977 inför planerad nybyggnad av affärs- och kontorshus, var delvis från tidigt 1700-tal och bildade den äldsta bevarade handelsgården med trähus i stadens centrum. Bilden visar gatulängan med portgång. Foto Lars Gezelius.

arbetarbstäder med bodar vid den s. k. Stenhusgatan i Gimo bruk, Skäfthammars sn, ålderdomshemmet i Gamla Uppsala, Bergsbrunna station samt kv. Lönnen nr 7, kv. Mjölaren nr 6 och kv. Smedjan i Östhammar. Med anledning av förestående rivning har fotografering av masugnen i Österby bruk utförts av fotograf Åke Friedfeldt, Fagersta. I samband därmed har förmannen Allan Hellberg vid Österbyverken i intervju beskrivit processen samt överlämnat ett antal äldre fotografier som illustrerar denna.

Fotografering har dessutom utförts vid Lundby i Östuna sn, Backa 1:1 i Vattholma, Lena sn, Dragby kvarn i Skuttunge sn samt bod vid Faringe kyrka. I Vänge prästgård har vid renovering av nuvarande tapetmålningar äldre tapeter påträffats, bl. a rester av en gustaviansk tapet, vilken dokumenterats.

Järnpump från gården Svartbäcksgatan 3 i Uppsala. Foto Lars Gezelius.

Inventeringar

Under året har under landsantikvariens ledning utförts kulturhistoriska bebyggelseinventeringar inom Uppsala kommun. Sålunda har den under 1976 påbörjade inventeringen av det stora kulturhistoriska riksojektet norr om Gamla Uppsala kyrka omfattande delar av Gamla Uppsala, Björklinge, Skuttunge, Ärentuna, Lena och Tensta socknar, fortsatt. Riksojektet kring Sävjaån och Storåns dalgångar har inventerats till de delar, som ligger inom Danmarks, Funbo och Lagga socknar. Den under 1976 påbörjade revideringen av 1960-talets inventering av Uppsalas innerstad

Från hembygdsarbetet. Det timrade magasinet som tidigare stod strax norr om gamla bron i Örsundsbro flyttades under året till den plats vid ån, där de första varubodarna låg. Här har Lagunda hembygdsförening påbörjat iordningställande av ett museum kring landets första konsumentkooperativa förening, Hagunda-Lagunda varuanskningsbolag. Foto Gunnar Elfström 1977.

(redovisad i Stadsbildens framtid) har fortsatt samt utvidgats att omfatta institutionsområdet söder och sydväst om stadskärnan, Kåbo, Kungsängen, Luthagen, Erikslund och Rickomberga.

I samråd med länsantikvarien och vid genomgång på platsen har en utvärdering av bebyggelseinventeringen i Älvkarleby sn utförts i Älvkarleö bruk samt i Västanå och Östanå.

I samarbete med Dannemora hembygdsförening har en inventering genomförts av arbetarebebyggelsen vid Dannemora gruvor i Dannemora och Films socknar.

Hembygdsföreningar och hembygdsgårdar

Råd och anvisningar har lämnats, främst genom antikvarie Gunnar Elfström och fr. o. m. 15 augusti genom antikvarie Karin Wretin, till ett flertal av hembygdsföreningarna i länet i olika frågor rörande t. ex. föreningarnas utåtriktade verksamhet, finansiering, underhåll av hus och föremål, utställningar, publikationsverksamhet m. m.

Ett flertal sammanträden har ägt rum tillsammans med den grupp inom Hållnäs hembygdsförening, som sköter katalogiseringen av föreningens stora föremålssamlingar. Medverkan har dessutom skett vid iordningsställandet av en vagnutställning i Hållnäs.

Lagunda hembygdsförening har under 1977 påbörjat iordningställandet av ett museum kring landets första konsumentkooperativa förening – Lagunda-Hagunda

varuanskaffningsaktiebolag i Örsundsbro. En äldre timrad bod har flyttats till den plats där de första varubodarna låg. I boden har uppställts en äldre butiksinredning från Tuna handel i Hjärsta sn, och under arbete är f. n. en bild- och textutställning om varuanskaffningsbolaget. I samarbete med Lagunda hembygdsförening har Säva gästgivargård i Gryta sn fotodokumenterats.

Tillsammans med Vendels hembygdsförening har ombyggnadsarbeten av torp under Örbyhus slott följts. I Österlövsta sn har dokumentation av Larsbo soldattorp ägt rum tillsammans med hembygdsföreningens ordförande.

Vänge hembygdsförening har under senhösten fått hjälp med märkning och katalogisering av den s. k. Casparssonska samlingen, som består av textila redskap från Täby flickskola i Vänge sn, inrättad vid 1800-talets mitt för främjandet av kvinnlig slöjd. Vidare har Söderfors hembygdsförening fått råd på platsen angående upprustning och inredning av en nyförvärvad äldre fastighet i Söderfors bruk. Skogstibble fornminnes- och hembygdsförening har fått råd angående restaurering och inredning av bagarstugan, belägen intill Skogstibble gamla skola, som nu utgör hembygdsmuseum.

Överläggningar har skett med representanter för Wiks folkhögskola och för Balिंगsta hembygdsförening angående inrättande av ett museum för bl. a. jordbruksredskap inom skolområdet samt med representanter för riksantikvarieämbetet och Statens Historiska museum, Vuxenskolan och Boglösa hembygdsförening angående iordningställandet av ett museum om hållristningarna i Boglösatrakten.

Lagunda, Vendels och Björklinge hembygdsföreningar har under året fått hjälp med reprofotografering av äldre fotomaterial, som insamlats av respektive förening. Därigenom har även Upplans fornminnesförenings och Upplandsmuseets fotoarkiv fått värdefulla tillskott.

Medverkan med föredrag har skett i samband med årsmöte el. likn. i Lagunda, Södra Olands, Vendels och Frösåkers härads hembygdsföreningar.

Under verksamhetsåret har två nummer av Informationsblad för hembygdsföreningarna i Uppsala län utgivits.

Antikvarie Elfström medverkade som kursledare i Riksförbundets för hembygdsvård kurs i föremålsvård på Biskops Arnö sommaren 1977.

Kurser m. m.

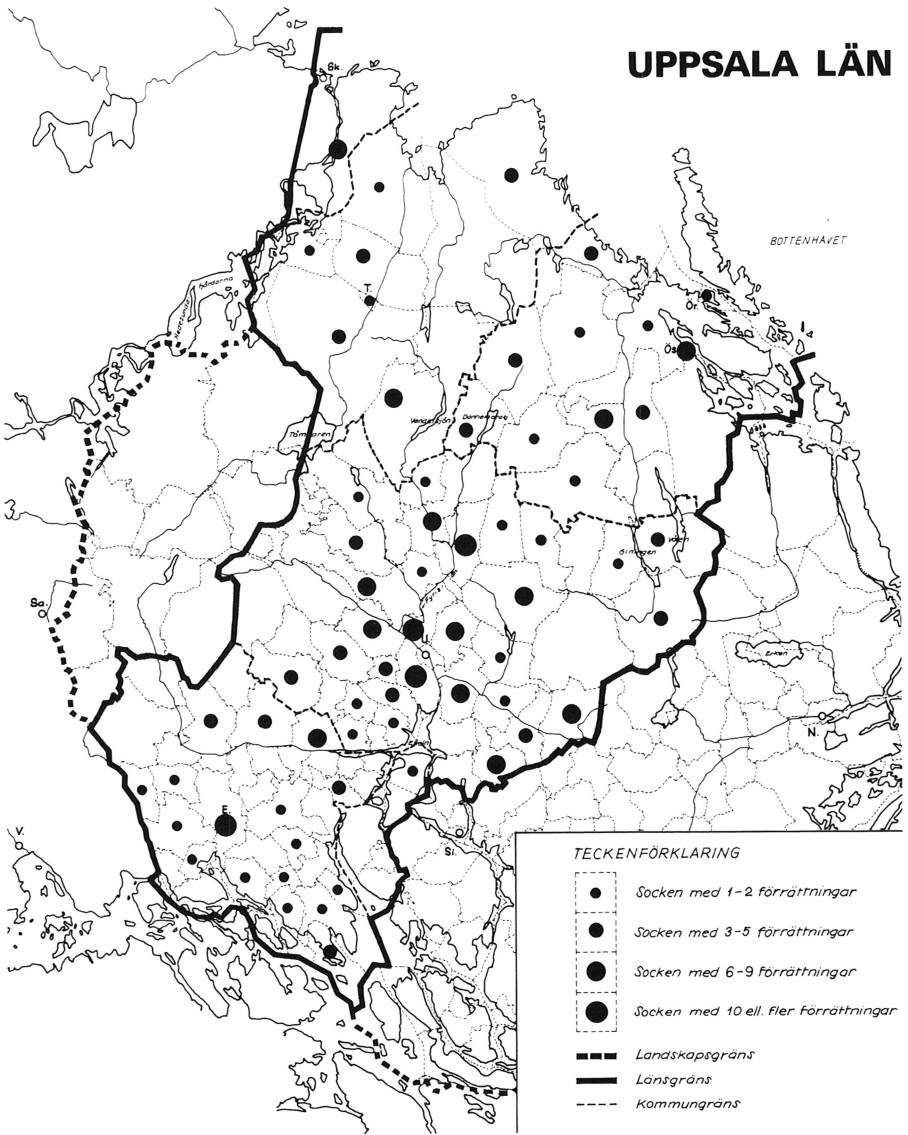
Landsantikvarien deltog i den 3-veckorskurs i regional kulturminnesvård som anordnades under våren av riksantikvarieämbetet med anledning av den statliga kulturminnesvårdens omorganisation.

Landsantikvarien deltog i den av Arkitekturmuseum anordnade konferensen den 9 september kring temat "Vår nya hembygd".

Antikvarie Wretin deltog i och medverkade som föredragshållare vid en konferens anordnad av kulturnämnden i Borås kommun för kommunens hembygdsföreningar.

Antikvarie Elfström deltog tillsammans med fru Greta Ericson som Upplands fornminnesförenings ombud vid Riksförbundets för hembygdsvård marsmöte samt årsmöte i Södertälje i maj.

UPPSALA LÄN

Karta över Uppsala län visande tjänstemännens vid Upplands fornminnesförening antal förrättningar ute i länet 1977, fördelade på sockarna. Förrättningarna inom Uppsala stads område har ej redovisats. Ritning Stig Sundberg.

Landsantikvarien har medverkat vid flera, av utomstående organisationer anordnade diskussioner eller andra arrangemang kring olika kulturminnesvårdsfrågor, bl. a. vid den av Uppsala läns landsting anordnade informationsdagen för kommunernas i länet turistorganisationer.

Övriga uppgifter

Uppsala stads historiekommitté

Landsantikvarien har varit sekreterare i historiekommittén. Landsantikvarien har också medverkat som bildredaktör för den under året utkomna del 4 av Uppsala stads historia.

Svartbäckskommittén

Landsantikvarien har varit adjungerad i den av Uppsala kommunfullmäktige under året tillsatta s. k. Svartbäckskommittén med uppgift att utreda formerna för ett bevarande av den äldre bebyggelsen i kvarteren Hjorten, Leoparden, Lindormen, Tigern och Örtedalen vid Svartbäcksgatan i Uppsala.

Bror Hjorth-stiftelsen

Landsantikvarien har varit adjungerad i den i början av året bildade Bror Hjorth-stiftelsen med syfte att vårda och för allmänheten hålla öppet Bror Hjorths hus och samlingar i Uppsala.

Bruno Liljeforsstiftelsen

Landsantikvarien har under året varit ledamot av stiftelsens styrelse.

Ulla af Ugglas stiftelse

Landsantikvarien har varit ledamot i den under året bildade Friherrinnan Ulla af Ugglas stiftelse med syfte att vårda och driva bruksmuseet i Forsmarks bruk.

Kommitté för Ekeby by

Landsantikvarien ingår sedan 1973 i den kommitté som av Stiftsnämnden i Uppsala tillsatts för att behandla frågor rörande Ekeby by i Vänge sn.

Projektet Medeltidsstaden

Landsantikvarien ingår sedan 1974 i den av riksantikvarieämbetet tillsatta referensgruppen för projektet Den tidigare urbaniseringsprocessens konsekvenser för nutida planering (Medeltidsstaden).

Tidskriften Kulturminnesvård

Landsantikvarien ingår sedan hösten 1976 i redaktionskommittén för den av riksantikvarieämbetet utgivna tidskriften kulturminnesvård.

Ola Ehn

Anna-Märta Berg